

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-504

21.5.2021

Codan Forsikring

Retts hjelp

Inngått forlik uten selskapets forhåndsgodkjennelse – tilbakebetalingskrav? – fal. § 4-10.

Sikrede var i tvist med sin far om hvem som var reell eier av en bolig. Sikrede bodde i hoveddelen av boligen, og faren bodde i sokkeletasjen sammen med blant annet sikredes halvsøster. Tvisten gjaldt også anført manglende betaling av husleie. Selskapet innvilget retts hjelpdekning for tvisten. Sikrede vant frem i tingretten og ble tilkjent saksomkostninger. Faren ønsket å anke saken, men partene inngikk forlik før anke ble tatt ut. Forliket innebar at hver part bar egne saksomkostninger. Forliket innebar også at sikrede skulle betale kr 500 000 til faren, mot at faren slettet en urådighetserklæring på en hytte sikrede hadde mottatt som forskudd på arv flere år tidligere. For øvrig ble sikredes krav i det vesentlige tatt til følge i forliket. Da selskapet ble kjent med forliket, krevde det tilbakebetalt tidligere utbetalt beløp kr 99 202. Nemnda kom til at selskapet ikke kunne kreve tilbakebetaling da vilkåret om plikt til å søke forhåndsgodkjennelse måtte vurderes etter fal. § 4-10.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: krav om tilbakebetaling kr 99 202

Saksfremstilling

Saken gjelder selskapets krav om tilbakebetaling av tidligere utbetalt beløp under retts hjelpforsikringen etter at sikrede inngikk forlik i saken.

Sikredes forsikring har følgende vilkår i pkt. 1.2:

Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Dette gjelder også selv om de faktiske kostnadene overstiger de tilkjente. Likevel dekkes slike omkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

Vilkårenes pkt. 1.3 sier videre:

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger.

Uten slik godkjennelse fra selskapet går tilkjente saksomkostninger i dommen eller i forliket til fradrag i erstatningen.

Selskapet innvilget 3.9.18 retts hjelpdekning til sikrede for tvist mot hans far. Faren bodde i sokkeletasjen av huset hvor sikrede også bor. Tvisten gjaldt hvem som var reell eier av huset, herunder krav om husleiebetaling og fravikelse av sokkelboligen.

Sikrede vant saken i tingretten og ble ved dom 13.10.19 tilkjent totalt kr 368 812,50 inkl. mva. i saksomkostninger. Selskapet hadde på dette tidspunktet utbetalt kr 99 202 under den innvilgede retts hjelpdekningen.

Det er opplyst at faren etter domsavsigelse ga uttrykk for at han ønsket å anke saken. Det er videre opplyst at et familiemedlem fikk i stand et møte mellom sikrede og faren for å løse saken.

Uten at partenes advokater var involvert kom partene til en enighet som blant annet innebar at hver part skulle bære egne saksomkostninger. Videre skulle faren slette en urådighetserklæring som lå på en hytte sikrede mange år tidligere hadde overtatt som forskudd på arv mot at sikrede betalte kr 500 000. For øvrig ble sikredes krav i det vesentlige tatt til følge i forlikssavtalen, som ble formalisert og signert av partene i november 2019.

Selskapet ba i februar 2020 opplyst status i saken. Da selskapet ble informert om dommen fra tingretten og det senere forliket som var inngått, krevde selskapet tilbakebetalt tidligere utbetalt beløp kr 99 202 med henvisning til vilkårenes pkt. 1.2 om saksomkostninger ved forlik.

Sikrede avviser krav om tilbakebetaling av tidligere utbetalt beløp under rettshjelpdekningen. Det er uten betydning at selskapet ikke fikk forliket forelagt seg før det ble inngått. Selskapet hadde uansett ikke hatt rett til å nekte å akseptere forliket uten samtidig å dekke sikredes merutgifter i en ankesak. Det er også sannsynlig at selskapet ville akseptert forliket dersom det hadde blitt forelagt det før inngåelsen. I alle tilfeller er tilbakebetalingskravet i strid med vilkårene ettersom det ikke skal gjøres fradrag når motparten ikke er søkegod. Sikredes advokat har vist til FinKN 2014-116.

Selskapet krever tilbakebetaling av tidligere utbetalt beløp. Selskapet ville ikke godkjent forliket om det var blitt forelagt på forhånd. Grunnlaget for tvisten er partenes felles forsøk på å skape en proformasituasjon i et forsøk på skattefusk og kreditorsvik. Når sikrede hevder at faren ikke var søkegod på forlikstidspunktet, er dette nok et eksempel på at man forsøker å omgå et rettmessig pengekrav, denne gangen fra selskapet. Denne formen for omgåelser utgjør ingen beskyttelsesverdig interesse. Den aktuelle tvisten bærer sterkt preg av at det er familiære relasjoner. Dette kan fort medføre at man legger til rette for en omgåelse av forsikringsvilkårene, som må sies å være tilfellet her.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet kan kreve tilbakebetalt tidligere utbetalt beløp under innvilget rettshjelpdekning.

Utgangspunktet i forsikringsvilkårene er at tilkjente saksomkostninger går til fradrag i erstatningen. Begrunnelsen for dette er at sikrede ellers ville få dobbelt dekning for saksomkostningene. Tilkjente saksomkostninger utgjør i dette tilfellet kr 368 812,50, som langt overstiger det beløpet sikrede har mottatt fra selskapet.

Sikrede inngikk deretter forlik i saken hvor sikrede og motparten er enige om at hver part dekker sine saksomkostninger. Forlik er regulert i vilkårene pkt. 1.3:

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger.

Uten slik godkjennelse fra selskapet går tilkjente saksomkostninger i dommen eller i forliket til fradrag i erstatningen.

Det er enighet om at sikrede ikke innhentet forhåndsgodkjenning av selskapet. Utgangspunktet i vilkårene er da at det tilkjente beløpet i dommen går til fradrag. Plikten til å søke forhåndsgodkjenning må imidlertid sees som en handling for å ivareta selskapets interesser etter at tvisten er oppstått og har derfor karakter av en plikt til å begrense omfanget av selskapets ansvar. Sikredes tapsbegrensningsplikt er regulert av fal. § 4-10. Fal. § 4-10 sier at sikrede "skal gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham eller henne for å avverge eller begrense tapet". En avtale om at sikrede skal bære sine egne saksomkostninger medfører at selskapet risikerer å miste et refusjonskrav som det kunne ha fått ved en ordinær rettslig behandling. En slik avtale kan

være i strid med sikredes plikt til å ivareta selskapets interesser. Spørsmålet om hva som "med rimelighet kan ventes av" sikrede må imidlertid ta hensyn ikke bare til selskapets interesser, men også til sikredes uforsikrede interesser. Det er ikke fremlagt dokumentasjon som tilsier at det i dette tilfelle var rimelig å vente av sikrede at han skulle ivareta selskapets interesser på bekostning av sine egne. Nemnda behøver imidlertid ikke ta stilling til om redningsplikten er brutt i dette tilfelle. Selskapet har ikke henvist til fal. § 4-10 i avslagsbrevet og dermed mistet retten til å påberope seg tap ved at sikrede har handlet i strid med selskapets interesser.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).